

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Облік, аудит та оподаткування підприємницької діяльності
(назва магістерської програми)

на тему: **«Побудова системи управлінської звітності підприємства на прикладі**
ТОВ «ЗС ГРУПП» - аналіз діючого стану і напрями удосконалення»
(назва теми)

Виконавець:

студент Центру заочної форми навчання

Бобрихіна Анна Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н., проф.

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Н.О.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Організація управлінської звітності підприємства.....	6
1.2. Состав показників управлінської звітності підприємства	16
1.3. Облік доходів і витрат як інформаційна база побудови управлінської звітності	30
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА СКЛАДАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В ТОВ «ЗС ГРУПП» ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОЛІПШЕННЯ.....	56
2.1. Загальна економічна характеристика підприємства	56
2.2. Опис діючої системи обліку і процесу формування управлінської звітності ТОВ «ЗС ГРУПП».....	61
2.3. Проблемні аспекти складання управлінської звітності	71
2.4. Шляхи удосконалення управлінської звітності та автоматизація процесу її формування.....	75
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ, КОНТРОЛЬ І МОДЕЛЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ.....	82
3.1. Завдання і джерела контролю показників управлінської звітності	82
3.2. Оцінка стану внутрішнього контролю на підприємстві ТОВ «ЗС ГРУПП»	86
3.3. Аналіз показників в управлінській звітності	91
3.4. Моделювання та прогнозування показників управлінської звітності... ..	106
ВИСНОВКИ	117
Список використаних джерел	120
ДОДАТКИ.....	126

ВСТУП

Актуальність теми. За сучасних умов функціонування підприємств особлива увага приділяється питанням розроблення та формування внутрішньої управлінської звітності, з урахуванням виробничо-технологічних і загальногалузевих особливостей підприємств певних галузей.

Одним з найбільш відповідальних етапів формування системи управлінського обліку в будь-якій організації є розробка необхідного пакета внутрішньої управлінських звітності.

Управлінська звітність призначена для задоволення інформаційних потреб користувачів з метою прийняття обґрунтованих, правильних, своєчасних і якісних управлінських рішень. Вона повинна містити інформацію про величину витрат, їх динаміку за певний період часу, показники, що дозволяють оцінити результативність діяльності всіх центрів відповідальності, та їх частку у загальному фінансовому результаті підприємства, для оцінки ефективності використання виробничих ресурсів і визначення економічної ефективності всього підприємства в цілому.

Дослідженню управлінського обліку та звітності присвячені праці таких провідних вітчизняних вчених, як: Бородкіна О.С. [6], Бутинця Ф.Ф. [8], Валуєва Б.І. [9], Гуцайлюка З.В. [17], Карпенко О.В., Кірейцева Г.Г., Леня В.С., Лінника В.Г., Литвина Б.М., Нападовської Л.В. [34], Пушкаря М.С. [45], Сопка В.В., Сука Л.К., Хомина П.Я., Чумаченка М.Г. та інших. Вагомий внесок у дослідження методології управлінського обліку зробили зарубіжні вчені - Атрил П., Друрі К. [22], Карпова Т.П., Каплан Р., Нортон Д., Палій В.Ф., Скоун Т., Стуков С.О., Хорнгрен Ч.Т., Яругова А. Але в дослідженнях не приділено уваги управлінській звітності як окремій категорії, особливо це стосується вітчизняного рівня, що потребує додаткових досліджень у цій площині.

Важливість викладених проблем, недостатнє їх теоретичне і практичне опрацювання обумовили вибір теми магістерської роботи, її мету, завдання та напрями дослідження.

Мета магістерської роботи – побудова системи управлінської звітності підприємства на прикладі ТОВ «ЗС ГРУПП» - аналіз діючого стану і напрями удосконалення.

Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язання таких завдань:

- дослідити сучасні підходи до процесу формування управлінської звітності;
- проаналізувати основні організаційні й технологічні особливості досліджуваного підприємства, та їх вплив на побудову повноцінної системи управлінського обліку;
- визначити зміст управлінської облікової політики щодо управлінської звітності;
- дослідити класифікацію доходів та витрат на підприємстві з урахування цілей управлінського персоналу та запропонувати її удосконалення;
- проаналізувати стан та ефективність роботи наявної автоматизованої системи побудови управлінського обліку та розробити рекомендації щодо її удосконалення;
- дослідити порядок проведення внутрішнього контролю управлінської звітності;
- провести аналіз показників управлінської звітності з урахуванням особливості структури підприємства;
- провести моделювання показників управлінської звітності.

Об'єкт дослідження – процес формування управлінської звітності на промислових підприємствах.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних і практичних аспектів обліку і аудиту системи побудови управлінської звітності автосалону.

Методи дослідження. Магістерська робота була проведена із застосуванням діалектичного підходу до вивчення сучасного стану управлінського обліку. У межах цього методу використано два базових методи – індукція та дедукція. Для вирішення визначених у магістерській роботі завдань використовувалися такі методи: загальнонаукові методи аналізу та синтезу, групування, порівняння, а також абстрактно-логічний – при вивченні теорії і практики побудови управлінських звітів; аналіз і синтез, економіко-математичне моделювання – для дослідження факторів впливу на дохід; методи зведення і групування, вибіркового – для дослідження методики внутрішнього контролю.

Інформаційною базою магістерської роботи є нормативно-правові документи з питань бухгалтерського та управлінського обліку, інструктивні документи України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, періодичні видання, матеріали збірників наукових праць та конференцій, статистичні дані, Інтернет-ресурси, а також результати особистого спостереження з питань організації системи управлінського обліку на досліджуваному підприємстві ТОВ «ЗС ГРУПП».

ВИСНОВКИ

Сучасний стан розвитку систем управлінського обліку та управлінської звітності як в Україні, так і в інших країнах досить неоднозначний. З одного боку науковцями розроблено чисельну кількість наукових робіт за даним питанням, з іншого боку для практичного застосування недостатньо посібників та прикладів, як дані системи можуть будуватися на прикладі фактичного підприємства чи групи компаній.

Як результат, кожне підприємство розробляє власну управлінську звітність в тих формах, як її «бачать» співробітники та керівники підприємства. Зазвичай форми управлінської звітності дублюють елементи бухгалтерської звітності та відповідають баченню керівника чи власника компанії, які показники чи в якій формі їм зручно отримувати інформацію.

На невеликих підприємства часто функції по складанню управлінської звітності покладають на головного бухгалтера, в той час як на середніх та великих підприємствах дану функцію делегують фінансовому відділу.

У магістерській роботі було проведено теоретико-методологічних основ і діючу практику формування системи управлінської звітності та контролю показників управлінської звітності на прикладі ТОВ «ЗС ГРУПП».

В результаті дослідження було встановлено наступне:

- на підприємстві відсутня облікова політика управлінського обліку;
- діюча система управлінського обліку, що використовується на підприємстві ТОВ «ЗС ГРУПП», побудована зі значущими логічними помилками, що сталося в результаті використання сервісної програми ПТ АВТО для потреб СТО та малярно-рихтувального центру. Виявлені помилки, зокрема можливість автоматичного перепроведення закритий документів реалізації в результаті внесення змін до заявки, що є неприпустимим для жодної управлінської системи. В

результаті такого перепроведення порушуються дані в закритих періодах та сформованих звітах в управлінській базі;

- в системі ПТ АВТО некоректно формується звіт про дебіторську заборгованість для спеціалістів приймальної групи. Оплати, що надійшли за обраними документами раніше чи пізніше зазначеного періоду, не відображаються у звіті. Таким чином співробітники не зможуть самотужки виявити реалізації, за які існує дебіторська заборгованість;

- система управлінського обліку підприємства ТОВ «ЗС ГРУПП» складається з декількох баз даних, між ними проводиться імпорт даних, що ж призводить до дублювання контрагентів в довідниках, і, як результат, до необхідності ручного корегування та перепроведення документів для коректного закриття рахунків та оборотів в базі даних;

- діючі форми управлінської звітності не дають можливості повноцінно аналізувати такі показники управлінської звітності, як темп зростання виручки за окремими напрямками, рентабельність продаж за елементами, оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості в розрізі напрямків.

В ході дослідження було запропоновано змінити діючу систему управлінської звітності та розглянути можливість об'єднання існуючих баз даних в єдину управлінську базу даних. Таким чином можна подолати низку існуючих проблем з боку управлінського обліку: дублювання контрагентів в довідниках підприємства; - коректне проведення документів реалізації СТО з урахуванням виявлених недоліків існуючої програми ПТ Авто; оптимізація роботи існуючого персоналу через відсутність необхідності корегувати оборотні відомості для їх коректного проведення через некоректний імпорт даних; удосконалення функціоналу існуючих баз даних; розробка можливості коректного віднесення витрат на собівартість тих чи інших напрямків; коректне формування звіту про фінансовий результат з урахуванням напрямків; коректне формування звіту по дебіторській заборгованості

по СТО для менеджерів приймальної групи; формування управлінського балансу підприємства.

Також було рекомендовано розробити та затвердити управлінську облікову політику на підприємстві, в тому числі прописати новий план рахунків з урахуванням необхідності субрахунків 361 рахунку, сформувати класифікацію витрат за напрямками, сформувати послідовність внесення даних та центри відповідальності.

З урахування особливостей діяльності підприємства ТОВ «ЗС ГРУПП» було запропоновано проект Управлінського звіту про фінансовий результат за напрямками, а також форму управлінського балансу.

В ході дослідження було встановлено, що система контролю на підприємстві потребує внесення змін та більш чіткого прописування обов'язків, елементів контролю. Частково дану проблему буде закрито в результаті затвердження управлінської облікової політики.

Із використанням запропонованих форм звітності було проведено аналіз таких показників управлінської звітності, як структура доходу, собівартості, витрат та чистого прибутку. Аналіз проводився горизонтально та вертикально з аналізом відхилень в абсолютному та відносному сенсі.

На прикладі доходу від СТО було проведено моделювання показників з використанням поліноміального тренду та циклічної компоненти, що також стало можливим з урахуванням запропонованих змін до системи управлінської звітності.

Таким чином, результатом впровадження вищевказаних змін в системі управлінської звітності стане підвищення якості управлінської звітності, більш глибокий аналіз структури доходів та витрат, і в цілому підвищення ефективності управління підприємством.

Список використаних джерел

1. Аверчев И. В. Управленческий учет и отчетность. Постановка и внедрение (+ CD-ROM) / И. В. Аверчев. – Рид Групп, 2011. – 416 с.
2. Базась М.Ф., Старовойт В.А.. Моделивання економічних процесів та прийняття управлінських рішень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6568/33.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Білуха М. Т. Теорія Бухгалтерського обліку : підручник / М. Т. Білуха. – К., 2000. – 692 с.
4. Бобрихіна Г.В. Лоханова Н.О. Аналіз структури доходів та оборотність грошових коштів автосалону. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/334.pdf>
5. Бондар Ю.А. Внутрішній контроль і внутрішній аудит, як необхідність успішної діяльності для підприємств, установ, організацій вітчизняної економіки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/4000/1/31%20bondar_168-171.pdf
6. Бородкін О. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік: концепція і організація / О. Бородкин // Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. – № 2. – С. 25 – 28.
7. Бочаров В. В. Фінансовий аналіз. Краткий курс. – 2-е вид. / В. В. Бочаров. – СПб. : Питер, 2009. – 240 с.
8. Бутинець Ф. Ф Бухгалтерський управлінський облік : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Давидюк, Н. М. Малюга, Л. В. Чижевська.]; під ред. Ф. Ф. Бутинця. — [2-е вид., перероб. і доп.]. — Житомир : ПП "Рута", 2002. — 480 с.
9. Валуев Б.И. Виды хозяйственного учета или качественные характеристики создаваемой в нем информации? ВІСНИК ЖДТУ № 3 (45). 2008.

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://ven.ztu.edu.ua/article/download/94792/91570>
10. Верига Ю. А. Управлінський облік як центр інформаційного забезпечення виробничої діяльності суб'єктів господарювання / Ю. А. Верига // Вісті, Діловий випуск. – 2009. – 17 квітня. – С. 4 – 5.
 11. Вітлінський В.В. Моделювання економіки: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 408 с.
 12. Власов М.П. Моделирование экономических процессов/ М.П. Власов, П.Д. Шимко. – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 409, [1] с.: ил. – (Высшее образование)
 13. Волощук Л. А., Юдин М. А. Финансовый анализ: учебное пособие/ под ред. Филипповой С. В. — К.: «Освіта України», 2012, — 328 с.
 14. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія / С. Ф. Голов. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 522 с.
 15. Головка В.І., Мінченко А.В., Шаманська В.М. Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека. Навчальний посібник – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 448 с.
 16. Губачова О.М., Мельник С.І. Облік у зарубіжних країнах: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008.- 432с.
 17. Гуцайлюк З.В. Прогнозний (стратегічний) облік і сучасні проблеми розвитку теорії бухгалтерського обліку /З.В. Гуцайлюк // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 2. – С. 14–19.
 18. Данные о продажах автомобилей на Украине с января по декабрь 2017 года. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://auto.vercity.ru/statistics/sales/europe/2017/ukraine/01-12/>

19. Данные о продажах автомобилей на Украине с января по декабрь 2018 года. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://auto.vercity.ru/statistics/sales/europe/2018/ukraine/01-12/>
20. Дорохова С.И. Практические рекомендации по организации управленческого учета в компаниях холдингового типа / С.И. Дорохова // Управление корпоративными финансами. – 2013. – № 03 (57). – С. 134–143.
21. Дмитренко А.В., Лебедик Г.В., Яценко В.В. Роль управлінського обліку та проблеми його впровадження на підприємствах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/225.pdf.
22. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет.- Москва.- “Аудит”. – 1997.- 560 с.
23. Завгородній В. П. Автоматизація бухгалтерського обліку, контролю, аналізу та аудиту : монографія / В. П. Завгородній. – К. : АСК, 1998. – 768 с.
24. Иозайтис В.С. Методологические вопросы постановки управленческого учета и формирования управленческой отчетности / В.С. Иозайтис // Управленческий учет и финансы. – 2009. – № 2 (18).
25. Карпенко О. В., Карпенко Д.В. Управлінський облік: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 296 с.
26. Кузнецова С. Управлінська бухгалтерська звітність: проблеми створення / С. Кузнецова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 11. – С. 15 – 24.
27. Кузнецова С. О. Управлінський облік фінансових результатів для потреб категорійного менеджменту підприємств торгівлі. Вісник Хмельницького національного університету 2010, № 2, Т. 3
28. Легенчук С.Ф. Управління бухгалтерським документооборотом на підприємстві: аналіз основних підходів / С.Ф. Легенчук, К.О. Дударєва // Міжнар. бух. облік. — 2013. — № 1 (247). – С. 43–49.

29. Лень В.С. Управлінський облік: Навчальний посібник. Чернігів: ЧДТУ, 2002. - 153 с.
30. Матюха М.М. Особливості формування управлінської звітності для торгівельних підприємств. Науковий вісник НАСОНА, 2012, №2.
31. Матюха М. М. Управлінська звітність про рух грошових коштів як елемент поточного і стратегічного інформаційного забезпечення прийняття рішень. Електронне вид. БІЗНЕС ІНФОРМ № 2 '2013.
32. Матвієнко Г. Внутрішня управлінська звітність / Г. Матвієнко // Баланс. – 2011. – № 15. – С. 31.
33. Нападовська Л. В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці : монографія / Л. В. Нападовська. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2000. – 224 с.
34. Нападовська Л. В. Управлінський облік : [підручник] / Л. В. Нападовська. – К. : Київ. нац. торг.екон. ун-т : Книга, 2004. – 544 с.
35. Нападовська Л.В. Облік на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства: Навч. посіб. / Л.В. Нападовська, А.В. Алексєєва, О.А. Бакурова. О.Г. Веренич. Ш. Морозова, А.П. Шаповалова, В.М. Горностаєва; та заг. ред. Л.В. Нападовської. - К.: Київ. над. торг.-екон. ун-т.
36. Оцінка системи внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту на підприємстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://library.if.ua/book/78/5580.html>
37. Пантелєєв В. п. Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація : монографія / В. П. Пантелєєв. – К. : Інформ.-аналіт. агентство, 2008. – 491 с.
38. Петренко С. М. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю господарських систем : монографія / С. М. Петренко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2007. – 290 с.

39. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ [прийнято Міністерством фінансів України 30.11.99 № 291 зі змін. та доповн.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

40. Попов А.А. Доходы предприятия в управленческом учете / А.А. Попов // Элитариум 20 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.elitarium.ru/dokhody_upravlencheskij_uchet.

41. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України: [прийнято ВР 16.07.99 р. № 996-14 зі змін. та доповн.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14a>

42. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ: [прийнятої Міністерством фінансів України 07.02.2013 № 73 зі змін. та доповн.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

43. Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: [монографія] / Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовна. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 257 с.

44. Пушкар М. С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти) : монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Екон. думка, 1999. – 422 с.

45. Пушкар М.С. Управлінський облік.- Тернопіль.- 1997.- 160 с.

46. Римар С. Формування управлінської звітності й типові її помилки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fdk.net.ua/article/formuvannya-upravlinskoji-zvitnosti-y-typovi-yiyi-pomylky>.

47. Сіменко І.В. Аналіз господарської діяльності [текст]: навчальний посібник за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 384 с
48. Скрипник Н.В., Скрипник М.Є. Роль та місце управлінського обліку в системі управління підприємством / Н.В. Скрипник, М.Є. Скрипник // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 11.
49. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством / В. В. Сопко. – К. : КНЕУ, 2006. – 526 с.
50. Томашевський В.М. Моделювання систем. – К.: Видавнича група ВНУ, 2005. – 352 с.: іл.
51. Фоміна О.В. управлінський облік доходів підприємств торгівлі: Процесний підхід. ВІСНИК ЖДТУ. 2016. № 3 (77). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/79441/85460>
52. Хендріксен Е. С. Теорія бухгалтерського обліку / Е. С. Хендріксен, М. Ф. Ван Бреда [пер. з англ.]. – М. : Фінанси та статистика, 1997. – 576 с.
53. Целуйко О. Управлінська фінзвітність на базі бухгалтерських даних. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-pravovye-soveti-67-upravlencheskaya-finotchetnost-na-baze-buxgalterskix-dannyx>
54. Чернелевський Л.М. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний : підручник / Л.М. Чернелевський, Н.Г. Слободян, О.В. Михайленко. – К.: «Хай-Тек-Прес», 2009. – 640 с.

ДОДАТКИ